گزارش

«شرق» توافق ایران و هند در بندر چابهار را بررسی می‌کند

چابهار، بازیچه وزن‌کشی سیاسی؟

مهدی بازرگان: دوشنبه هفته گذشته بود که قرارداد مشارکت شرکت IPGL هند در تجهیز و بهره‌برداری از پایانه‌های کانتینری و کالای عمومی بندر شهید بهشتی چابهار با حضور مهرداد بذرپاش، وزیر راه و شهرسازی کشور و سوربانداندا سونوال، وزیر بنادر، کشتیرانی و آبراه‌های هند برگزار شد. در این قرارداد بلندمدت که در پی توافق‌های پیشین صورت‌گرفته بین دو کشور به امضا رسیده، تصمیم بر آن شد که طرف هندی یعنی شرکت IPGL به توسعه بندر چابهار بپردازد و سرمایه‌گذاری ۳۷۰ میلیون دلاری در این زمینه صورت خواهد گرفت. به نوشته ایسنا، این قرارداد در شرایطی امضا شد که زمان زیادی از امضای توافق‌نامه چابهار بین رؤسای‌جمهور سه کشور ایران، هند و افغانستان در سال ۱۳۹۵ می‌گذرد. حتی پس از آن در دی‌ماه سال ۱۳۹۷ دفتر شرکت هندی IPGL به صورت رسمی در منطقه آزاد چابهار اجرای قرارداد فعالیت موقت خود را برای مدت دو سال در بند شهید بهشتی آغاز کرد تا نهایتا وارد پروسه انعقاد قرارداد ۱۰ساله شود. به نقل از ایندیا، مهرداد بذرپاش، وزیر راه و شهرسازی ایران گفته است که بر اساس این قرارداد، ایندیا پورت گلوبال لیمیتد حدود ۱۲۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری خواهد کرد و ۲۵۰ میلیون دلار دیگر نیز برای تأمین مالی خواهد داشت که ارزش قرارداد را به ۳۷۰ میلیون دلار می‌رساند. یک مقام دولت هند هم گفت که ایندیا پورت گلوبال لیمیتد برای اولین بار در پایان سال ۲۰۱۸ عملیات بندر را بر عهده گرفت و از آن زمان تاکنون ترافیک کانتینری بیش از ۹۰ هزار TEU و محموله‌های فله و عمومی بیش از ۸.۴ میلیون تن را اداره کرده است. این مقام مسئول افزود که در مجموع ۲.۵ میلیون تن گندم و دو هزار تن حبوبات از هند از طریق بندر چابهار به افغانستان ارسال شده است. با امضای این قرارداد، پایه‌های مشارکت بلندمدت هند در چابهار را بنا نهادیم.

هشدار واشنگتن: پس از امضای توافق‌نامه میان هند و ایران در مورد بندر چابهار، ایالات متحده تهدید کرد هرکسی که با ایران تجارت کند، در معرض تحریم‌های احتمالی است. در همین رابطه، سه‌شنبه گذشته بود که ودانت پاتل، معاون سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا، در یک کنفرانس مطبوعاتی خبر داد که هیچ معافیتی برای هند وجود ندارد و تحریم‌ها به‌طور بالقوه برای همه کشورهایی که با ایران معامله می‌کنند، قابل اعمال است. او درباره تحریم‌های آمریکا علیه ایران پس از توافق چابهار نیز در یک رویکرد تقابلی تصریح کرد: «ما به اجرای تحریم‌ها ادامه خواهیم داد». پاتل در پاسخ به سؤالی درباره توافق‌نامه چابهار توپ را در زمین دهلی نو انداخت و عنوان کرد «دراین‌باره دولت هند باید صحبت کند، نه دولت بایدن» و در ادامه هم ادعا کرد: «به دولت هند اجازه می‌دهیم درباره اهداف سیاست خارجی خودش در قبال بندر چابهار و همچنین روابط دوجانبه خود با ایران صحبت کند. من فقط می‌گویم از آنجایی که به ایالات متحده مربوط می‌شود، تحریم‌های ایالات متحده علیه ایران همچنان پابرجاست و ما به اجرای آنها ادامه خواهیم داد». معاون سخنگوی وزارت خارجه آمریکا این را هم افزود: «همه نهادهایی که قراردادهای تجاری با ایران را در نظر می‌گیرند، باید از خطر بالقوه‌ای که خود را در برابر آن قرار می‌دهند و خطر بالقوه تحریم‌ها آگاه باشند».

پاسخ تهران: این واکنش آمریکا در حالی مطرح شده که ناصر کنعانی، سخنگوی وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران، در نشست خبری دوشنبه گذشته و در پاسخ به سؤالی در ارتباط با اینکه چقدر تضمین وجود دارد در قرارداد جدید اتخاذشده بین ایران و هند با توجه به تحریم‌های آمریکا، هندی‌ها به مفاد این توافق پایبند باشند و در واقع تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا مانع اجرای این توافق از سوی هند نشود، خاطرنشان کرد: «تجربه نشان داده است کشورهایی مایل هستند که با نادیده‌گرفتن تحریم‌های آمریکا علیه کشورهای مستقل، در چارچوب منافع مشترک همکاری خود را با این کشورها ازجمله ایران در ابعاد تجاری، اقتصادی و... گسترش دهند و توافق ایران و هند در توسعه بندر چابهار با درک کشور هند از ماهیت تحریم‌های غیرقانونی آمریکا انجام شده است و این موضوع محدود به هند نیست». کنعانی ادامه داد: «گسترش همکاری‌های ما با کشورهای مختلف در جهان نشان می‌دهد تحریم‌های آمریکا به‌رغم محدودیت‌هایی که ایجاد می‌کند، در مسیر همکاری‌های سازنده، امر بازدارنده‌ای برای کشورهایی که با حفظ استقلال سیاسی خود مسیر همکاری‌ها را با ایران دنبال می‌کنند، نیست». به گفته سخنگوی دستگاه سیاست خارجی کشورمان، «هند یکی از شرکای تجاری ماست که در چارچوب منافع مشترک، بدون توجه به این تحریم‌های یک‌جانبه در مسیر گسترش همکاری‌ها با ایران در حال تلاش و پیگیری است».

نگرانی دهلی نو از تقویت مناسبات تهران – اسلام‌آباد: در مقابل آنچه از زبان کنعانی گفته شد، حسین محمودزاده هم در گفت‌وگو با «شرق» بر این باور است که اگرچه این توافق بین ایران و هندوستان درخصوص بندر چابهار امضا شده، اما به دلایل مختلف امکان عملیاتی‌شدن با چالش‌هایی همراه است که به باور او مهم‌ترین چالش به مسئله تأثیر تحریم‌های آمریکا بر شرکت‌های هندی بازمی‌گردد. این کارشناس حوزه شبه‌قاره، به دلیل آنکه شرکت‌های خصوصی هندی عملکرد خود را بر اساس موضوع تحریم‌های آمریکا تنظیم می‌کنند، یادآور می‌شود که این امضای قرارداد صرفا با حمایت دولت هندوستان در این مقطع زمانی معنادار پس از سفر ابراهیم رئیسی به پاکستان انجام شده است؛ چراکه به گفته محمودزاده، یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های دهلی نو به تقویت روابط تهران و اسلام‌آباد بازمی‌گردد. بنابراین در کمترین زمان ممکن هندی‌ها سعی کردند در قالب امضای قرارداد با طرف ایرانی در بندر چابهار، به‌نوعی موازنه با اسلام‌آباد دست پیدا کنند. این در حالی است که تحلیلگر ارشد مسائل هندوستان تأکید دارد که در سال‌های اخیر و به‌خصوص بعد از سال ۹۷ که دونالد ترامپ سیاست فشار حداکثری و به صفر رساندن فروش نفت ایران را در دستور کار قرار داد، دهلی نو در مناسبات تجاری و اقتصادی خود عملا روی خوشی به تهران نشان نداده است. به همین دلیل و با وجود آنکه شاهد واکنش وزارت امور خارجه هندوستان به تهدید تحریم آمریکا در موضوع بندر چابهار بوده‌ایم، اما محمودزاده می‌گوید امکان عملیاتی‌شدن این قرارداد بین تهران و دهلی با مشکلاتی همراه است. حسین محمودزاده در ادامه تحلیل خود نکته دیگری را هم یادآور می‌شود: «ناظر بر برنامه آمریکایی‌ها، هندی‌ها در یک سو و همچنین اهداف چینی‌ها و پاکستانی‌ها در سوی دیگر برای ایران بود که در نهایت یک نگاه رقابتی بین بندر گوادر و بندر چابهار شکل بگیرد که در یک سمت معادلات، هند و آمریکا بتوانند از ظرفیت بندر چابهار برای به شکست کشاندن پروژه چین و همکاری پاکستان با پکن نایل آیند و در سمت دیگر، واشنگتن از اهرم دهلی نو برای عدم استفاده از ظرفیت بندر چابهار برای چینی‌ها استفاده کند». اما با توجه به آنکه تمام کریدورهای شمالی و جنوبی در حال دورزدن ایران هستند، بنابراین این کارشناس نیز اذعان دارد: «بندر چابهار علی‌رغم داشتن ظرفیت‌های ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک فراوان، به‌طور کلی از این کریدورها حذف شده است»؛ به‌گونه‌ای که محمودزاده می‌گوید «اکنون هندی‌ها از طریق عمان و کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس و نهایتا کویت، می‌خواهند کریدور «توسعه» را از بندر فاو در عراق به ترکیه و در نهایت اروپا بکشانند، بدون آنکه موضوع بندر چابهار در میان باشد و هم‌زمان، چینی‌ها هم کریدور شمال را منهای بندر چابهار در نظر دارند که از قفقاز به اروپا می‌رود».

وقتی تحریم همه چیز را قفل می‌کند: هوشنگ تقوی دیگر کارشناسی بود که در گپ‌وگفت خود با «شرق» و همسو با گفته‌های محمودزاده، بر این باور است که «هندی‌ها صرفا با امضای قرارداد با ایران به دنبال یک موازنه‌سازی سیاسی و دیپلماتیک بودند تا بتوانند پاسخی به سفر رئیسی به پاکستان داشته باشند؛ وگرنه تحریم‌های آمریکا علیه ایران و به‌خصوص بندر چابهار هیچ‌گونه تغییری پیدا نکرده است که فضای تنفسی را برای دهلی نو و پیشبرد قرارداد با تهران به دنبال داشته باشد». البته تحلیلگر ارشد حوزه شبه‌قاره، این را هم یادآور می‌شود که «تحریم‌های آمریکا صرفا به موضوع بندر چابهار و مناسبات ایران و هندوستان متمرکز نیست، بلکه به همان اندازه که پروژه‌های مربوط به این بندر را نیمه‌کاره گذاشته، در سال‌های گذشته تمام برنامه‌ریزی‌های ایران و پاکستان را هم به بن‌بست رسانده است...

ادامه در صفحه ۳

در نشست بررسی موانع امنیت شغلی روزنامه‌نگاران و راه‌های تقویت آن مطرح شد

روزنامه‌نگاری از امنیت شغلی تا آزادی رسانه‌ها

حمیدرضا به‌گذر: به همت مؤسسه روزنامه‌نگاری و مطالعات رسانه بهاران در چهارشنبه گذشته میزگردی با عنوان موانع امنیت شغلی روزنامه‌نگاران و راه‌های تقویت آن برگزار شد که هریک از مدعوین برنامه، نظرات خود را برای تقویت این حرفه اظهار کردند. در این نشست کامبیز نوروزی، حقوق‌دان، با تأکید بر اهمیت ثبات شغلی گفت: «امنیت شغلی و امنیت حرفه‌ای ذیل عنوان ثبات شغلی قرار می‌گیرند و ما باید روزنامه‌ها و رسانه‌ها را به چند دسته تقسیم کرده و با بیان ویژگی‌های هریک، میزان امنیت شغلی را در آنها مشخص کنیم». مهدی رحمانیان، مدیرمسئول روزنامه «شرق» نیز سخنان خود را با بررسی تغییر و تحولات «شرق» از ابتدا تاکنون آغاز کرد و با بیان موانع موجود در راه رسانه‌ها و خبرنگاران اظهار کرد: «شما باید مدام از موانع بپرید و معلوم هم نیست به هدفی که دارید، برسید». ارکان‌زاده دیگر مدعو این میزگرد بود که درباره امنیت شغلی تقسیم‌بندی دیگری، جدای از تقسیم‌بندی نوروزی مطرح کرد و گفت: «یک روزنامه‌نگاری داریم در روزنامه‌هایی که متعلق به نهادهای عمومی، دولتی و حکومتی هستند. شاید یک روزنامه‌نگاری داشته باشیم که خصوصی باشند و تا حدی مستقل از نهادهای عمومی باشند اما روزنامه‌نگاری تجاری هم داریم یعنی هدف اصلی‌شان تجارت و پول‌درآوردن است». آنچه در ادامه می‌آید، گزارشی از نشست «موانع امنیت شغلی روزنامه‌نگاران و راه‌های تقویت آن» است. کامبیز نوروزی، حقوق‌دان، در ابتدای این نشست گفت: بحث امنیت شغلی از موضوعاتی است که تمام سه دهه اخیر، مبتلابه روزنامه‌نگاری ایران بوده و درباره‌اش هم کم‌وبیش بحث و گفت‌وگو شده است. برای اینکه بحث‌مان با دسته‌بندی بهتری پیش برود، اول تعریفی از امنیت شغلی می‌دهم. مفهوم امنیت شغلی را ذیل عنوان کلی‌تر ثبات شغلی می‌دانم. ذیل این مفهوم با دو مفهوم دیگر روبه‌رو است؛ یکی امنیت شغلی و دیگری امنیت حرفه‌ای.

روابط بین روزنامه‌نگار و کارفرما

او ادامه داد: امنیت شغلی برمی‌گردد به روابط بین روزنامه‌نگار و کارفرما که همان مؤسسه مزبور روزنامه‌نگاری است. در این مفهوم روابط و قواعد روابط کار مورد بحث است. برخورداری از مزد و مزایا، مصونیت از اخراج، عمده‌ترین مسائلی است که در ذیل عنوان امنیت شغلی مطرح است. در طول بحث عرض خواهم کرد که استفاده از این طبقه‌بندی کجاست. در امنیت شغلی سوژه اصلی، رابطه روزنامه‌نگار و کارفرماست. اینکه مزد و مزایایی که دریافت می‌کند تا چه حد مطابق با قانون کار است، مرخصی‌ها، حقوق مختلفی که در قانون کار پیش‌بینی شده، اعم از کسانی که حق‌التحریر هستند یا عضو ثابت هستند. این حقوق‌دان ادامه داد: در مفهوم امنیت حرفه‌ای، مقصود امنیت روزنامه‌نگار یا محفوظ‌ماندن روزنامه‌نگار از تعرض، به سبب انجام وظیفه حرفه‌ای است. روزنامه‌نگار در هر حوزه‌ای که کار می‌کند، اجتماعی، ورزشی، سیاسی، بین‌الملل و... باید از تعرض مصون باشد. این تعرض عموما از طریق سازمان‌های رسمی ممکن است اتفاق بیفتد. در این بخش از بحث سوژه اصلی رابطه بین روزنامه‌نگار و حاکمیت است. اینجا بحث مدیرمسئول و روزنامه‌نگار مطرح نیست. اینکه روزنامه‌نگار چقدر حقوق بگیرد، چقدر از مزایا استفاده می‌کند، کم است یا زیاد و مرخصی مسئله نیست. مسئله این است که یک روزنامه‌نگار عکس یا یادداشتی منتشر می‌کند و به واسطه آن باید پاسخ‌گوی مراجع مربوطه باشد.

مالکیت و نوسان‌های سازمانی ۴ دسته نشریه یا خبرگزاری

نوروزی با اشاره به دسته‌بندی نشریات گفت: به لحاظ مالکیت و نوسان‌های سازمانی چهار دسته نشریه یا خبرگزاری داریم. دسته اول نشریاتی مثل کیهان و اطلاعات هستند. این دسته ثبات اداری دارند، مدیران مسئول‌شان ثابت هستند و تقریبا در طول دوره‌های طولانی تغییری هم در آنها اتفاق نمی‌افتد. مرحوم آقای دعایی از سال ۵۸ تا سال گذشته مدیرمسئول روزنامه اطلاعات بود. روزنامه کیهان دو یا سه مدیرمسئول عوض کرد. یک دسته رسانه‌هایی هستند که رسما متعلق به سازمان یا وزارتخانه‌های خاصی هستند. وضعیت اینها تابع تغییراتی است که در مدیریت بالادستی‌شان ایجاد می‌شود مثلا روزنامه همشهری زمان آقای کرباسچی راه‌اندازی شد و بعد از مدتی شهردار تهران عوض شد، بعد آقای احمدی‌نژاد آمد، بعد از آن قالیباف، حناچی و الان هم آقای زاکانی و به تناسب این تغییرات نوسان‌هایش را دارد. دسته سوم رسانه‌هایی هستند که متعلق به سازمان خاصی نیستند اما می‌شود تغییر وابسته را به کار برد یا در ادبیات ژورنالیستی، در ادبیات روزنامه‌نگاری خودمان می‌گویند نزدیک به فلان سازمان. مثل خبرگزاری فارس، روزنامه جوان و تسنیم. دسته چهارم خبرگزاری‌ها و روزنامه‌های مستقل بخش خصوصی هستند که متأسفانه تعدادشان کم شده؛ «شرق»، اعتماد، ابتکار، دنیای اقتصاد، جهان صنعت، هم‌میهن، سازندگی و آفتاب یزد.

تبعیض در امنیت شغلی نشریات و خبرگزاری‌ها

نوروزی در ادامه گفت: هم امنیت شغلی و هم امنیت حرفه‌ای در این چهار دسته متفاوت است. در دسته اول روزنامه‌ها امنیت شغلی بسیار خوبی دارند و از لحاظ مزد، مزایا و ثبات شغلی حداقل تا الان گزارش قابل اعتنایی نداشته‌ایم.

مشکلات و موانع روزنامه‌نگاری

در ادامه این نشست تخصصی، مهدی رحمانیان، مدیرمسئول «شرق»، درباره مشکلات و موانع روزنامه‌نگاری گفت: اگر بخواهم از مشکلات و موانع روزنامه‌نگاری در ایران بگویم، به نظرم شرح حال «شرق» را اگر بگویم، به‌خوبی متوجه می‌شوید که رسانه‌ها در ایران در چه مضیقه‌ای قرار دارند. او افزود: سال ۸۲ که روزنامه را راه‌اندازی کردیم، سال متفاوتی بود. تقریبا اغلب روزنامه‌های جدی توقیف شده بودند یا به شکلی از صحنه رسانه خارج شده بودند و «شرق» در یک موقعیت و فضای خاص متولد شد. به دلیل اینکه کسانی که کار حرفه‌ای روزنامه‌نگاری می‌کردند، در روزنامه «شرق» جمع شده بودند. روز اول با تیراژ ۵۰ هزار نسخه در دوم شهریور ۱۳۸۲ کار رسانه‌ای را شروع کردیم. همه شما که رسانه‌ای هستید، می‌دانید که این تیراژ درخورتوجه است و جالب است بدانید که برگشتی ۵۰ درصد بود؛ یعنی روزنامه‌ای که روز اول متولد می‌شود، یک‌دفعه ۲۵ هزار نسخه می‌فروشد که عدد درخورتوجهی است. این تیراژ رفته‌رفته بیشتر شد و ما به تیراژ ۱۰۵ هزار نسخه در روز رسیدیم، اما در اواخر بهمن همان سال انتخابات مجلس بود و دو هفته توقیف بودیم که در اسفندماه رفع توقیف شدیم. «شرق» بعد از دو هفته رفع توقیف شد. اگر بخواهیم از مانع سخن بگوییم، توقیف مهم‌ترین مانع رسانه‌ها در ایران است. بعد از توقیف اول، ادامه دادیم و دوباره روزنامه سعی کرد با همان انرژی جلو برود. تا سال ۸۵ کار ادامه داشت که دوباره ما را توقیف کردند که حدودا شش ماه طول کشید. رحمانیان در ادامه گفت: می‌خواهم بدانید مانع دوم برای رسانه انقطاع تجربه است. شما یک تجربه جمع کرده‌اید، یک تعداد خبرنگار حرفه‌ای با هم هماهنگ شده‌اند، مثل یک تیم فوتبال است؛ یعنی کسانی که در رسانه کار می‌کنند، باید بتوانند با هم هارمونی پیدا کنند.

او ادامه داد: وقتی شش ماه روزنامه توقیف شود، مدیر نمی‌داند چه زمانی رسانه‌اش رفع توقیف خواهد شد. خبرنگار هم نمی‌داند و نمی‌تواند صبر کند، چون معیشت این اجازه را نمی‌دهد. یا از رسانه خروج می‌کند یا از کشور خارج می‌شود یا شغلش را عوض می‌کند. انقطاع تجربه و عدم انباشت تجربه مشکل بعدی است. بعد از شش ماه که رفع توقیف شدیم، سال ۸۶ مجدد روزنامه را راه‌اندازی کردیم و فکر می‌کنم حدود دوماه‌و نیم کار می‌کردیم که برای بار سوم توقیف شدیم.

مرجع تظلم‌خواهی رسانه‌ها از این احکام کجاست؟

رحمانیان درباره این قبیل توقیف‌ها افزود: توقیف اول را دادستانی و توقیف دوم و سوم را هیئت نظارت انجام داد. جالب است بدانید که در اغلب اینها ما بعدا تبرئه شدیم. تصور کنید یک رسانه شش ماه توقیف می‌شود و بعد تبرئه می‌شود. به کجا می‌توان شکایت کرد؟ با یکی از مسئولان قضائی صحبت می‌کردم که ما حدود سه ماه توقیف شدیم و بعد تبرئه شدیم. گفت شما می‌توانید شکایت کنید و از حق‌تان دفاع کنید. گفتم به چه کسی باید شکایت کنیم؟ سال ۸۶ بعد از دوماه‌و نیم توقیف شدیم و این بار دوسال‌و نیم طول کشید. هر خبرنگار وفاداری هم باشد، بالاخره باید جایی برای خودش پیدا کند. الان وقتی با بچه‌ها درباره «شرق» صحبت می‌کنیم، می‌گوییم شرق ۱، شرق ۲، شرق ۳، شرق ۴. بعد از دوسال‌و نیم (سال ۸۹) با سماجت و پوستِ کلفتی که داشتیم، روزنامه را دوباره راه‌اندازی کردیم. برای بار چهارم در مهر ۹۱ توقیف شدیم که این بار سه‌ماه‌و ۱۰ روز طول کشید. الان وارد شرق پنجم شده‌ایم. از دی ۹۱ که رفع توقیف شدیم، کارمان ادامه دارد.

او ادامه داد: وقتی اینها را کنار هم می‌گذاریم، می‌بینیم کار رسانه در ایران، زیست در بحران است، یعنی ما مدام در یک بحران زیست می‌کنیم. اگر بخواهم تعبیر جنگی برایش به کار ببرم، حرکت در یک میدان مین بدون نقشه است اما ما در کشور خودمان وقتی کار رسانه‌ای می‌کنیم، در حال عبور از میدان مینی هستیم که نقشه‌ای ندارد و هر آن ممکن است پای‌مان به یکی از این مین‌ها برخورد کند و منفجر شود و کارمان تمام شود.

خط قرمزهای رسانه‌ای

رحمانیان درباره برخوردهای سلیقه‌ای مراجع مختلف گفت: اگر بخواهم به مانع سوم اشاره کنم، برخورد سلیقه‌ای است، یعنی خط قرمزهایی که وجود دارد، مشخص نیست و نمی‌دانیم چیستند. من به تجربه در سال‌ها یاد گرفته‌ام چه چیزهایی را باید احتیاط کنم و چه چیزهایی را اصلا کار نکنم اما باز هم می‌بینید گاهی مطلبی نوشته می‌شود که بخشی از سیستم از آن خوشش نمی‌آید و همین می‌شود یک مسئله و مانع بعدی.

او ادامه داد: رسانه به معنای امروزی‌اش صنعتی است که از بیرون مرز و غرب وارد شده و مهم‌ترین عنصری که در رسانه تعیین‌کننده است، به نظرم انسان است؛ کمااینکه در همه صنایع دیگر انسان تعیین‌کننده است اما در صنایع دیگر ممکن است ماشین خیلی اهمیت داشته باشد -که دارد- اما در صنعت رسانه، آن‌قدر که انسان اهمیت دارد، ماشین اهمیت ندارد.

امید در رسانه

رحمانیان در قسمت دیگری از سخنان خود به امید و انگیزه در رسانه‌ها اشاره کرد و گفت: انسان نیاز به امید دارد. اگر امید را از انسان بگیرند، رسانه هم نمی‌تواند تعیین‌کننده باشد و آن‌طورکه باید، جلو برود. من از روزی که درخواست کردم و مجوز هفته‌نامه را گرفتم، به لحاظ شناخت نسبی‌ای که از نیروی انسانی کشور داشتم، در افق دیدم دنبال این بودم که یک رسانه منطقه‌ای دست‌کم -اگر نگویم بین‌المللی- راه‌اندازی کنیم، ولی وقتی یک رسانه چهار بار توقیف می‌شود، از همه لحاظ آسیب می‌بیند. هم نیروی انسانی‌اش آسیب می‌بیند و هم اقتصادش. آسیب این دو باعث می‌شود دیگر نتواند به اهداف مدنظرش برسد. الان در دنیا هم موانعی بر سر راه رسانه‌ها هست و این‌طور نیست که فقط ما با مانع روبه‌رو باشیم؛ ولی ما در ایران همه موانعی را که در کشورهای دیگر هست داریم، یک چیزی هم علاوه بر آن داریم. در سال‌های گذشته با دو، سه بحران مواجه بودیم.

تأثیر تحریم و کرونا در رسانه‌ها

رحمانیان درباره تأثیرات تحریم و کرونا که از موانع رسانه‌ها بودند، اظهار کرد: یکی از موانع رسانه‌ها تحریم بوده. وقتی تحریم شد، مؤلفه‌های اصلی رسانه صرف‌نظر از نیروی انسانی که کاغذ، زینک و مرکب در عرصه چاپ است، با افزایش قیمت مواجه شده که واقعا آسیب زده. بحث‌های من مربوط به رسانه‌های مستقل است؛ وگرنه رسانه‌های حکومتی یا سازمانی که آقای نوروزی فرمودند، مسئله ما نیست، چون مسائل و مصائب‌شان با ما مشترک نیست. این امر باعث شده تا می‌خواهیم خودمان را با شرایطی تطبیق دهیم، یک بحران جدیدتر خلق می‌شود. کرونا که آمد، واقعا میخ آخری بود بر تابوت رسانه‌های مستقل و آسیبی جدی به ما زد. زمانی تیراژ مجلات و روزنامه‌های‌مان شاید به ۲۰ میلیون می‌رسیده، ولی صادقانه‌اش این است که من الان مطمئنم تیراژ روزنامه‌های ما کمتر از ۲۰۰ هزار نسخه است. زمانی همشهری به‌تنهایی ۴۰۰ هزارتا تیراژ داشت، صبح امروز ۷۰۰ هزارتا تیراژ داشت، اما الان رسانه‌های مکتوب ما وضعیتی پیدا کرده‌اند که خیلی‌های‌شان پول می‌دهند و توزیع می‌شوند. شاید برای‌تان خنده‌دار است.

راه‌های درآمد روزنامه‌ها

رحمانیان درخصوص درآمد روزنامه‌ها گفت: روزنامه‌ها دو راه درآمد بیشتر ندارند؛ یکی آگهی و یکی هم فروش است. الان خیلی از روزنامه‌هایی که به اسم روزنامه چاپ می‌شوند فروش ندارند و برای توزیعشان پول می‌دهند. وقتی شرایط اقتصادی خوب نیست و بنگاه‌ها تعطیل یا نیمه‌تعطیل هستند بخش آگهی هم آسیب می‌بیند. این باعث می‌شود رسانه نتواند آن‌طورکه باید ظهور و بروز داشته باشد.

مرجعیت رسانه‌ها

رحمانیان گفت: حدود ۱۳ هزار مجوز رسانه‌ای داریم و تا جایی که من می‌دانم هیچ جای عالم این‌طور نیست. یعنی همین ساختن شبه‌رسانه‌ها بنا به انگیزه‌های مختلف، باعث شده رسانه مفهوم خودش را از دست بدهد. وی افزود: مسئله مهمی که در کشور با آن مواجه هستیم، خارج‌شدن مرجعیت رسانه‌ای از کشور است. الان رسانه‌هایمان مرجعیتی در ایران ندارند. کما اینکه در حوزه‌های دیگر هم مرجعیت در حال از دست رفتن است. مرجعیت جریان‌های سیاسی هم در کشور ما در حال از دست رفتن است که به سیاست سیاست‌گذاران ما برمی‌گردد. رسانه وقتی اعتبار و مرجعیت نداشته باشد، کسی به آن مراجعه نمی‌کند، چه به شکل فروش و چه بازدید سایت. رحمانیان گفت: وقتی اینها را با هم جمع می‌کنیم، در حقیقت باید به کسانی که الان در عرصه رسانه کار می‌کنند، به عنوان هنرمند نگاه کنیم. درواقع با هنر ویژه‌ای کاری می‌کنند که به شدت سخت و زیان‌آور است. البته در حوزه تأمین اجتماعی و بیمه هم شغل سخت و زیان‌آور تعریف شده، گرچه رعایت نمی‌شود. وقتی این چند مورد را کنار هم می‌گذاریم باعث می‌شود مدیریت و خبرنگاری رسانه، سخت شود. موانع بیرونی که سازمان‌های رسمی به معنای عام بر سر رسانه قرار می‌دهد، هم مسئله‌ای است که هیچ وقت حل نشده. آقای نوروزی اشاره کردند به ۳۰ سال گذشته، ولی به نظر من قبل از انقلاب هم این موانع بر سر رسانه بوده و بعد از انقلاب هم ادامه پیدا کرده. کار روزنامه‌نگاری و رسانه‌داری در ایران، با دو مانع است. یعنی شما باید مدام از موانع بپرید و معلوم هم نیست به هدفی که دارید، برسید.

امنیت پایین شغل روزنامه‌نگاری

سعید ارکان‌زاده یزدی هم در ادامه این نشست گفت: به عنوان روزنامه‌نگار و کسانی که شغلشان روزنامه‌نگاری است، ما یک امنیت شغلی داریم که اگر بخواهیم امنیت شغلی را تعریف کنیم خیلی ساده ممکن است بگوییم احتمال حفظ یک شغل توسط یک فرد تا زمان معین. تقریبا می‌توانم بگویم در تجربه روزنامه‌نگاری که در ایران بوده، در طی این چند دهه و مخصوصا در ۱۵ سال اخیر، احتمال حفظ شغل توسط کسانی که مشغول روزنامه‌نگاری هستند، خیلی پایین است اما پیش از آن در مورد امنیت شغلی روزنامه‌نگاری صحبت می‌کنیم.

ادامه در صفحه ۳

خبر

برگزاری جشن مردمی امام‌رضایی‌ها

دیروز؛ جمعه ۲۸ اردیبهشت از ساعت ۱۶ الی ۲۲ از میدان هفت تیر تا میدان ولیعصر (عج) در دو کیلومتر برنامه جشن امام‌رضایی‌ها برگزار شد که با استقبال تهرانی‌ها همراه شد. طبق اخبار منتشرشده، ۴۰۰ موکب از حاضران پذیرایی کردند که در ضلع شمالی و جنوبی خیابان کریم‌خان و میدان ولیعصر آماده پذیرایی بودند؛ در این مراسم ۱۲ هزار خادم در موکب‌ها به خدمت‌رسانی پرداختند. به گفته مدیرکل فرهنگی شهرداری تهران به دلیل تحت‌الشعاع قرارنگرفتن برنامه‌های دو آستان امام رضا (ع) و حضرت معصومه (س) قرار شد برنامه‌ها پیش از شب و روز میلاد امام رضا برگزار شود بنابراین دلیل انتخاب روز جمعه این مطلب بود. پیش از این دبیر اجرائی جشن بزرگ «امام رضایی‌ها» با بیان اینکه از چند ماه قبل برنامه‌های دهه کرامت را نهایی کردیم، تصریح کرد: دهه کرامت با محوریت شعار ایران حرم است، برنامه‌های خود را آغاز کرده و تا روز ولادت امام رضا (ع) این برنامه‌ها ادامه خواهد داشت. او با اشاره به برنامه اعزام زائر اولی‌ها با اولویت زنان بی‌سرپرست، کودکان کار و معتادان بهبودیافته به مشهد مقدس اظهار کرد: همچنین پویش آزادسازی زندانیان در این دهه برگزار خواهد شد. حیدری همچنین از فعالیت سایت محبان‌الرضا با رویکرد ثبت‌نام از خادم‌ها و موکب‌یاران گفت: در چنین برنامه‌های بزرگی لازم است که خود مردم وارد عمل شده و امور کار را به دست گیرند و این در حالی است که دستگاه‌های مختلف زیرساخت‌های مورد نیاز را فراهم می‌کنند. دبیر اجرائی جشن بزرگ امام رضایی‌ها با بیان اینکه برنامه‌های تلویزیونی مختلفی برای این مدت آماده شده است، تصریح کرد: برنامه کتاب شیرین، میدون خراسون و استودیوی ایران حرم است، در این مدت فعال هستند. او اظهار کرد: با توجه به هماهنگی‌های انجام‌شده، مقرر شده است که شب و روز ولادت امام رضا (ع) برنامه ویژه‌ای برگزار نشود که ویژه برنامه‌های آستان قدس و حرم حضرت معصومه (س) را تحت تأثیر قرار دهد و به‌همین‌دلیل روز جمعه ۲۸ اردیبهشت‌ماه روز جشن تهرانی‌ها مشخص شده است.

دفتر حسن روحانی:

دستگاه قضائی تمام ابعاد پرونده فرش‌های سعدآباد را منتشر کند

روابط عمومی دفتر حسن روحانی، در واکنش به ادعاهای معاون حقوقی رئیس دولت سیزدهم درباره پرونده مفقودشدن فرش‌های مجموعه سعدآباد، توضیحاتی به این شرح منتشر کرد. در این متن آمده است: «قابل انتظار بود که پس از اعلام حکم حبس یک وزیر سابق و احضار وزیر سابق دیگر مرتبط با پرونده چای دبش، استراتژی رسانه‌ای دولت مدعی مردمی‌بودن، انحراف افکار عمومی از بزرگ‌ترین فساد ارزی رخ‌داده در تاریخ ایران باشد و می‌شد حدس زد که بار دیگر سراغ پرونده مفقودشدن فرش‌های مجموعه سعدآباد بروند. این بار معاون حقوقی رئیس‌جمهور دولت سیزدهم مدعی اعلام جزئیات سرقت فرش‌های سعدآباد شده اما اطلاعات جدیدی از این پرونده ارائه نکرده است و صرفا ادعا کرده از چند نفر از متهمان بازجویی شده است».همچنین آمده است: «مفقودی فرش‌های ساختمان حافظیه مجموعه سعدآباد متعلق به نهاد ریاست‌جمهوری که در فاصله سال‌های ۹۲-۱۳۹۰ رخ داده، اولین بار توسط دولت دوازدهم در سال ۱۳۹۹ گزارش و به مراجع قضائی و نظارتی ارجاع داده شده است و مسئولان دولت دوازدهم پس از طرح مجدد این پرونده توسط مقامات دولت سیزدهم، بارها تأکید کرده‌اند که از کشف جزئیات و اعلام ابعاد پرونده و برخورد با متهمان این پرونده استقبال می‌کنند. اطلاع‌رسانی درباره این موضوع بر عهده دستگاه قضائی است که البته هر بار اتهامی متوجه دولت سیزدهم می‌شود، مقامات این دولت وظیفه رسانه‌ای‌کردن آن را بر عهده می‌گیرند و چون گوش شنوایی برای انتقادات و انتظارات دیگران ندارد، حتی پاسخ‌های داده‌شده قبلی را هم نمی‌شنوند و نمی‌خوانند تا اشتباهات خود را تکرار نکنند. دولت سیزدهم چون محصول فقدان رقابت در انتخابات است، خود را در رقابت فرضی با دولت قبل می‌بیند و سعی می‌کند با ایجاد جوسازی رسانه‌ای تمام کاستی‌های خود را با حمله به دولت قبل پنهان کند».